

**Kontrollsystem för
hållbarhetsbesked vid produktion
av El, Värme och Kyla från
gasformiga biobränslen**

2021-08-31

Syfte och upplägg

- Att gå genom mallen/exemplet
- Att visa principer/uppbyggnad av HBK-Verktyg för rapportering

Mallar för andra typer av kontrollsystem:

- För produktion och distribution av gas att användas som drivmedel och/eller för produktion av el, värme och kyla
- Anläggningsbesked

Uppdaterade versioner kommer att finnas på Energigas webbplats!

Utgångspunkter

- Att vara en mall/ett exempel till kontrollsystem för användare som producerar värme, el och/eller kyla från gasformiga bränslen
- Utgår från Energimyndighetens förskrift och vägledning
- Avgränsat till användare som köper gas från leverantörer som har hållbarhetsbesked
- Tillämpningen av kontrollsystemet ska generera kvalitetssäkrade underlag för rapportering till Energimyndigheten
- Innehåller anvisningar som hjälp för användningen av mallen

Årlig rapportering

Uppgifter som ska rapporteras per år och anläggning:

- El, värme, och kyla (MWh) som producerats av totala mängden biobränslen som använts (både hållbara och icke hållbara)
- Den totala årliga användningen av icke hållbara biobränslen (MWh)

Uppgifter som ska rapporteras per parti:

- Bränslekategori (biogas, biogasol, eller andra energigas)
- Användningsområde (el-, värme- eller kyla, eller kraftvärme)
- Mängd bränsle (gas) som använts (kg eller Nm³)
- Effektivt värmevärde (MJ/kg alt MJ/Nm³)
- Råvara (detaljeringsgrad beroende på om det föreligger krav på växthusgasminskning eller inte)
- Råvarans ursprungsland
- Om råvaran är restprodukt eller avfall
- Om råvaran utgörs av livsmedels- eller fodergröda
- Om bränslet är certifierat enligt godkänt system (namn)
- Datum när anläggningen där bränslet används togs i drift
- Växthusgasutsläpp (om krav föreligger) samt information om hur växthusgasutsläppet är beräknat

Underlag för rapportering kan skapas med Excelverktyget HBK-El och Värme

Underlag för inmatning Excelverktyget HBK-El och Värme

Hållbarhetsdata från leverantör per parti:

- Bränslekategori (biogas, biogasol eller annan gas)
- Effektivt värmevärde (MJ/kg alt MJ/Nm³ alt metanhalt)
- Råvara (och om råvaran utgörs av livsmedels- eller fodergröda)
- Råvarans ursprungsland
- Om råvaran är restprodukt eller avfall
- Om bränslet är certifierat enligt godkänt system (namn)
- Växthusgasutsläpp (om krav föreligger) samt information om hur växthusgasutsläppet är beräknat (normalvärde, faktiska beräkning eller kombinationer av normalvärden och faktiska beräkningar samt om tillgodoräknande har använts)

Data från användningen av biobränsle:

- Mängd bränsle (gas) som använts (MWh, kg eller Nm³)
- Producerad mängd el, värme och/eller kyla

Kontrollsystemet ska säkerställa att kvalitetssäkrade data tas fram för rapportering

Kontrollsystemets innehåll

- Verksamhetsutövare
- Riskbedömning
- Företagets organisation
- Verksamhetsbeskrivning
- Tillämpning av kontrollsystemet och rutiner
 - Rapportering
 - Dokumentation
 - Rutiner:
 - Kontroll av mätutrustning
 - Kontroll och sammanställning av data
 - Avvikelsehantering
 - Avtal vid inköp av gas
 - Ändring av verksamheten
 - Utvärdering och revision

Verksamhetsutövare

- Översiktligt beskriva företaget och verksamheten
- Storlek på anläggningen
- Vad som produceras
- Eventuella certifierade system eller andra ledningssystem

Riskbedömning

- Kontrollsystemet ska utformas från en riskbedömning där identifierade risker bedöms och bemöts genom tillämpning av rutiner och anvisningar
- Med risk menas risken att hållbarhetskriterier för producerad värme, eller och/eller kyla inte uppfylls (skattebefrielse inte kan erhållas)

Exempel på riskbedömning:

Risker	Konsekvens	Orsak	Vidtagen åtgärd
Hållbarhetsegenskaper för inköpt gas kan inte visas eller att gasen är producerad från livsmedels- eller fodergrödor.	Hållbarhetsegenskaper för levererad el, värme eller kyla kan inte visas eller att skattebefrielse inte kan erhållas	Gas köps in från leverantör som inte har hållbarhetsbesked eller från leverantör som man inte har avtal med	Avtal med leverantörer av gas, se rutin xx. Kontroll att gas endast köps från leverantörer som man har avtal med, se rutin xx.
Fel i underlag för redovisning av producerad el, värme eller kyla	Skattebefrielse kan inte erhållas	Fel i insamlade data och fel i hantering av data	Fortlöpande kontroll av mätutrustning samt kontroller i samband med registrering och lagring av data, se rutin xx och xx.
Manipulering av underlag för redovisning av hållbarhet	Bedrägeri	Brott mot gällande rutiner	Skydd mot intrång i datorsystem och tydliga roll- och ansvarsgränser

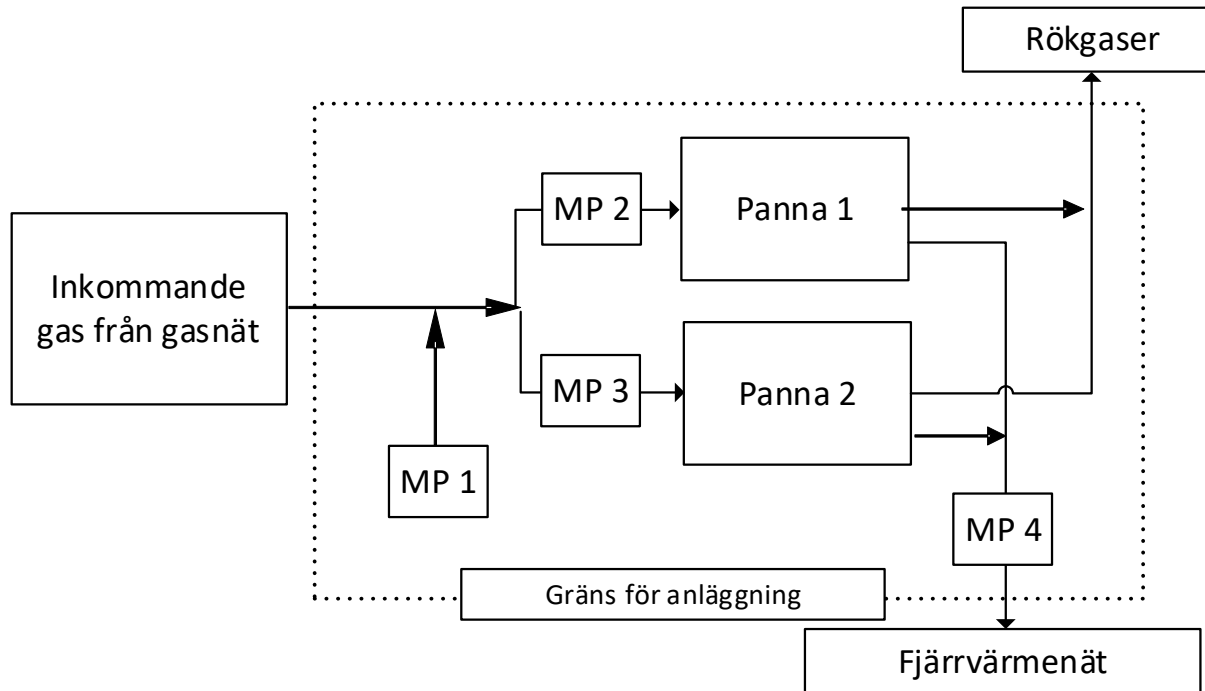
Organisation

- Det ska vara tydligt vem som är ansvarig för att producerad el, värme och kyla uppfyller hållbarhetskriterierna
- Att ansvarig person har befogenheter att uppdatera kontrollsystemet.
- Viktigt med tydligt ansvar för hantering av avvikelser, uppdatering av kontrollsystemet vid förändringar i verksamheten och regelbundna genomgångar av kontrollsystemet.
- I beskrivningen av organisationen är det funktionerna i verksamheten som ska beskrivas. Undvik att sätta ut namn som gör att kontrollsystemet måste uppdateras när det sker byte av personer på funktioner i organisationen

Verksamhetsbeskrivning

- Beskrivningen av verksamheten ska vara övergripande och visa enheter som ingår i företagets användning av biobränsle
- Vid flera anläggningar på olika platser ska beskrivningen vara uppdelad per anläggningsplats
- Viktigt att det av beskrivningen framgår placering av mätpunkter för inkommande bränsle, eventuella lager och mätpunkter för leverans och/eller användning av el, värme eller kyla
- Data från mätpunkterna är underlag som behövs för inmatning i Excel-verktyget HBK - El och Värme.

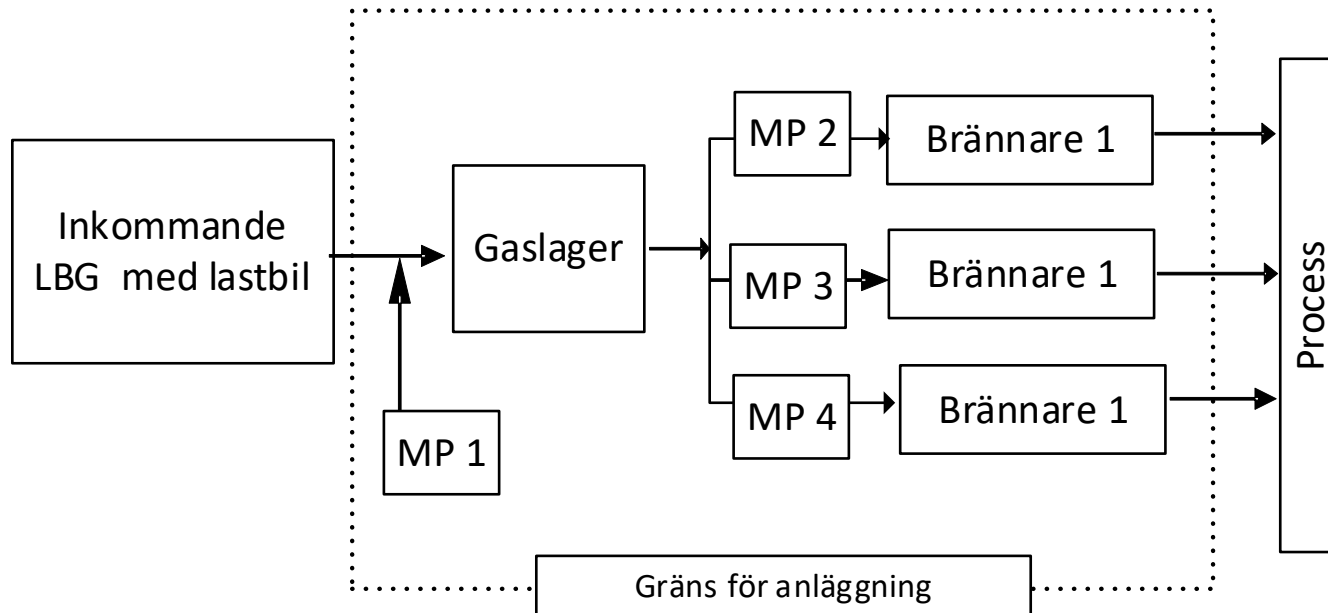
Exempel 1

Indata till Excelverktyget HBK EI och Värme

Mätpunkt	Data	Källa
MP 1	Hållbarhetsdata för inköpt gas enligt omfattning som krävs för rapportering	Underlag från leverantören
MP 2	Mängd gas som eldas i panna 1, MWh	Flödesmätare
MP 3	Mängd gas som eldas i panna 2, MWh	Flödesmätare
MP 4	Mängd värme som levereras till nätet, MWh	Värmemängdsmätare

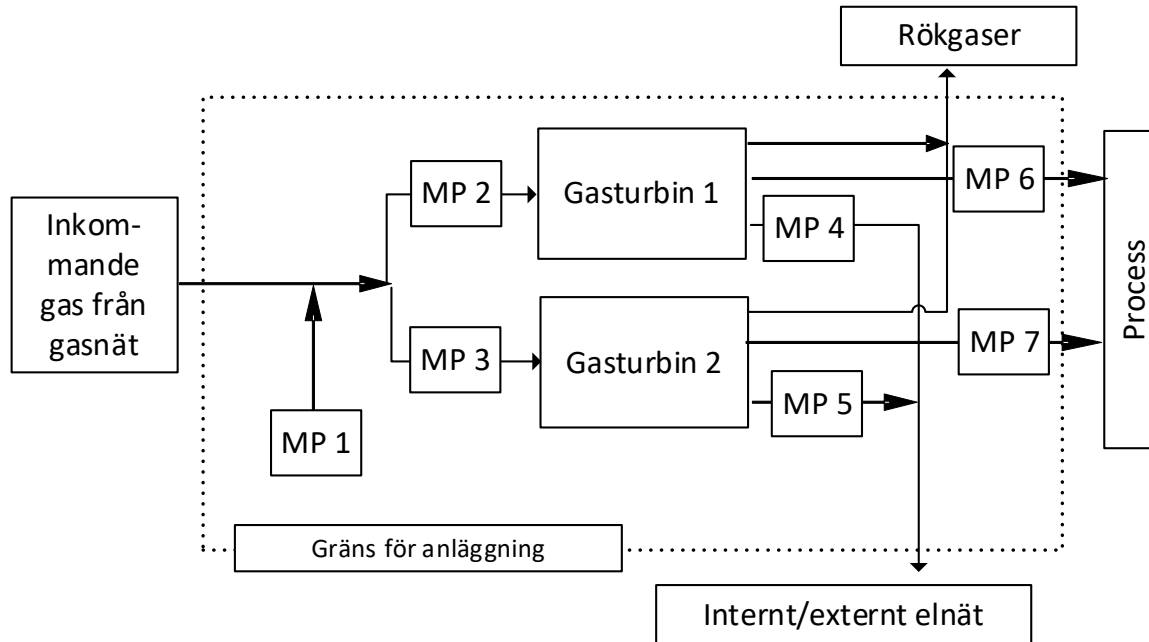
Exempel 2

Indata till Excelverktyget HBK EI och Värme

Mätpunkt	Data	Källa
MP 1	Hållbarhetsdata för inköpt gas enligt omfattning som krävs för rapportering Transporter av inkommande gas Mängd levererad gas	Underlag från leverantören och transportören av LBG
MP 2	Mängd gas till brännare 1, MWh	Flödesmätare
MP 3	Mängd gas till brännare 2, MWh	Flödesmätare
MP 4	Mängd gas till brännare 3, MWh	Flödesmätare

Exempel 3

Indata till Excelverktyget HBK El och Värme

Mätpunkt	Data	Källa
MP 1	Hållbarhetsdata för inköpt gas enligt omfattning som krävs för rapportering	Underlag från leverantören
MP 2	Mängd gas till gasturbin 1, MWh	Flödesmätare
MP 3	Mängd gas till gasturbin 2, MWh	Flödesmätare
MP 4	Mängd el intern och externt nät från gasturbin 1, MWh	Elmätare
MP 5	Mängd el intern och externt nät från gasturbin 2, MWh	Elmätare
MP 6	Mängd värme till process från gasturbin 1, MWh	Värmemängdsmätare och temperatur
MP 7	Mängd värme till process från gasturbin 2, MWh	Värmemängdsmätare och temperatur

Tillämpning av kontrollsystemet och rutiner

- Tillämpningen av kontrollsystemet och dess rutiner ska säkerställa att kvalitetssäkrade underlag tas fram till verktyget ”HBK - El och Värme” för årlig rapportering
- Grundläggande i kvalitetssäkringen av data är att det sker fortlöpande kontroller och uppföljningar
- Rapportering
- Dokumentation

Nr	Rutin
1	Kontroll av mätutrustning
2	Kontroll och sammanställning av data
3	Avvikelsehantering
4	Avtal vid inköp av gas
5	Ändring av verksamheten
6	Utvärdering och revision

Rutin för kontroll av mätutrustning

- Rutinen ska säkerställa att tillförlitliga data registreras och sammanställs för rapportering
- Exempeltexten kompletteras med anläggningens mätutrustning och mätpunkter. Frekvens och kontroller utförs enligt leverantörens anvisningar
- Om det finns befintligt underhållssystem, där kontroll av mätutrustning ingår, kan rutinen utgå och en hänvisning till den befintliga kan göras i sammanställningen över rutiner

Exempel:

Utrustning	Mätpunkt	Tagnr, id, placering etc	Rutin / anvisning
Flödesmätare för gas till pannor	MP x		
Mätare för levererad värme till fjärrvärmenätet	MP x		

Rutin för kontroll och sammanställning av data

- Rutinen avser dokumentation av använd gas och producerad el, värme och/eller kyla
- Lämplig frekvens är vid sammanställning för fakturering månadsvis
- Om det finns befintliga rutiner/anvisningar i företaget med motsvarande omfattning kan denna rutin utgå och en hänvisning till befintliga rutiner/anvisningar kan göras i sammanställningen över rutiner
- Viktigt att gjorda kontroller dokumenteras

Exempel:

Data	Källa	Kontroll	Frekvens
Inkommande gas	Flödesmätare för inkommande gas från gasnät	Att mängden är rimlig i förhållande till tidigare perioder eller förväntad produktion med hänsyn till aktuella förhållanden	1 gång per månad
Inkommande gas	Leverantör	Att gasen är levererad enligt avtal och att hållbarhetsdata har överlämnats	1 gång per månad
Producerad el	Elmätare	Kontroll av att mängden är rimlig i förhållande till aktuella produktionsförhållanden	1 gång per månad
Producerad värme till fjärrvärmenätet	Värmemängdsmätare	Kontroll av att mängden är rimlig i förhållande till aktuella produktionsförhållanden	1 gång per månad

Rutin för avvikelshantering

- I rutinen definieras olika kategorier av avvikelser och åtgärd när avvikelse inträffar
- Om verksamheten har ledningssystem eller certifiering där det finns rutin för hantering av avvikelser rekommenderas att denna rutin införlivas i sådant system.

Exempel:

Avvikelsekategori	Konsekvens	Exempel	Åtgärd
Stor avvikelse	Hållbarhet kan inte visas	Gas köps in från leverantör som saknar giltigt hållbarhetsbesked för gasen, uppgifter om hållbarhetsegenskaper för inköpt gas saknas eller att gas köps in från leverantör utan avtal	Avvikelsen rapporteras till Energimyndigheten tillsammans med åtgärdsplan En utvärdering och revision av kontrollsystemet genomförs enligt rutin "Utvärdering och revision"
Mindre avvikelse	Hållbarhetskriterier uppfylls men data är inte tillförlitliga	Fel i dataunderlag för beräkning av växthusgasutsläpp eller fel i mängd som rapporteras till Energimyndigheten	Kontroll av rutiner för insamling och lagring av data genomförs samt genomgång av kontrollsystemet med berörd personal
Observation	Hållbarhetskriterier uppfylls	Rutiner för kontroller följs inte	Genomgång av kontrollsystem med berörd personal

Rutin för avtal om inköp av gas

All gas som levereras till anläggningen ska ske enligt avtal med leverantören. Utöver kommersiella delar i avtalet ska det även innehålla paragrafer om:

- Att leverantören innehar giltigt hållbarhetsbesked
- Att leverantören ska tillhandahålla hållbarhetsdata för levererade partier gas i den omfattning som krävs för köparens rapportering till Energimyndigheten
- Att levererad gas inte är producerad av livsmedels- eller fodergröda
- Uppgift om högsta värde på växthusgasutsläpp vid avtalad leveranspunkt så att producerad el, värme och kyla uppfyller krav på växthusgasminskning vid rapportering. (gäller endast i de fall då krav på växthusgasminskning ska uppfyllas)
- Leveranspunkt (om tillämpligt)

Rutin vid ändring av verksamheten

I rutinen definieras olika kategorier av ändring och åtgärder vid ändring

Exempel:

Exempel på ändring	Ändring, kategori	Åtgärd
Ny leverantör av gas	Mindre	Tillämpning av rutin nr 4, "Avtal vid inköp av gas" Lista över godkända leverantörer uppdateras.
Ändring i process för produktion av el, värme och kyla	Mindre	Rutin för kontroll av underlagsdata i produktionen uppdateras så att data för produktionen samlas in korrekt. Beskrivning av processen i kontrollsystemet uppdateras
Ändring av organisation och ansvarsförändring	Mindre	Uppdatering av kontrollsystemet
Ändring av ägarförhållanden	Större	Uppdatering av kontrollsystemet som klassas som en väsentlig förändring. Anmälan till Energimyndigheten
Stor ändring av anläggningen, till exempel uppförandet av ytterligare en anläggning för produktion av värme och/eller el	Större	Uppdatering av kontrollsystemet som klassas som en väsentlig förändring. Anmälan till Energimyndigheten

Rutin för utvärdering och revision

- Ska ange riktlinjer för utvärdering och revision av kontrollsystemet så att det säkerställs att systemet är anpassat till aktuell verksamhet samt att brister som inte observerats i den löpande tillämpningen av kontrollsystemet upptäcks
- Om verksamheten har ledningssystem eller motsvarande bör rutinen samordnas/införlivas i ledningssystemet

Utvärdering och revision omfattar minst följande punkter:

1. Genomgång av avvikelser
2. Genomgång av gjorda kontroller enligt rutiner
3. Genomgång av rutiner i kontrollsystemet. Efterlevnad och eventuella behov av revidering av rutiner
4. Kontroll av lista över godkända leverantörer av gas
5. Genomgång av avtal med leverantörer
6. Vilka förändringar har skett under året? Har åtgärder vidtagits med anledning av förändringarna?
7. Rapportering. Har rapportering skett?
8. Genomgång av förändringar i lagstiftning som berör verksamheten
9. Beslut om åtgärder med anledning av genomgång av punkterna 1 till 8 ovan

Excelverktyget HBK-El och Värme

- Med verktyget ska användarna kunna mata in uppgifter om använd gas och produktion av el, värme och/eller kyla. Verktyget ska sedan utföra beräkningar av växthusgasminskning och sammanställa underlag som direkt ska kunna överföras till Energimyndighetens rapporteringsmall
- Hållbarhetsdata som erhålls från leverantören ska kunna importeras

Särskilda flikar:

- För import/inmatning av data för använda partier gas och övriga data som ska rapporteras
- Produktionsflik där data från användningen av bränslet matas in (underlag från mätpunkter definierade i verksamhetsbeskrivningen). I fliken beräknas växthusgasutsläpp för el, värme och kyla enligt föreskrift
- Rapportflik i vilken underlag för rapportering sammanställs
- Dataflik med underlagsdata för beräkningar mm
- Publiceras på Energigas Sveriges webbplats
- Instruktioner för användning av verktyget kommer att finnas